

at det ærede Medlem tager meget feil — og det var vel egentlig heller ikke hans Mening —, naar han yttrede, at Overtroen kun skulde herste hos Lægmand; den hersker fuldt saa meget i alle de andre Kredse.

Chr. Jensen: Jeg skal ikke indlade mig paa at disputere vidt med det ærede Medlem fra Langeland (Brandes) om Overtro eller Tro, det antager jeg ligger udenfor den Sag, vi forhandle her. Jeg vil kun oplyse det ærede Medlem om, at jeg med mine Udtalelser om Historien med Amtmanden og Konen paa ingen Maade har villet mene, at Amtmanden blev kureret, fordi Konen saa paa ham; men Konen havde det mere skarpe Syn, saa at hun gennem Vinduet kunde se, hvor Amtmanden havde Stavanken, i hvilken Henseende Lægen havde taget feil; hun kunde se, at det ikke var i Haandledet, men længere oppe, det kunde hun se paa hans Bevægelser. Det var ikke ved at se paa ham, at hun kurerede, men fordi hun kunde se, hvor han havde sin Feil, hvad Lægerne, efter at have kureret paa ham, ikke havde formaaet.

Hansen (Ringkjøbing Amts 3die Valgkreds): Jeg har nærmest bedet om Ordet i Anledning af en Udtalelse af det ærede Medlem for Langeland (Brandes) om, at jeg skulde have brugt Ordet „Brødnid“. Det har jeg ganste vist ogsaa, og jeg mener, at jeg brugte det med fuldstændig Berettigelse; thi man kan ikke gaa ud fra, at Lægerne skulde tage mindre Hensyn til sig selv i den Retning, end andre Mennesker pleie at gjøre. Det er ligesaa undskyldeligt for deres Bedkommende, at de maaste kunde nære noget Brødnid, som for alle Andres, eller, rettere sagt, det er ikke undskyldeligt for Nogens Bedkommende, og jeg sagde, at Modstanden mod den Bevægelse, der gennem en Narrække har været oppe i Danmark, blandt andre Grunde ogsaa havde den, at man søgte at værne om Lægernes Privilegier, og det er selvfølgelig ikke saa langt borte fra det Udtryk, jeg tillod mig at bruge. Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at den bestaaende Lovgivning trods sine strenge Straffemidler aldrig har kunnet afholde Folk fra at benytte Kvaakalvere eller ikke autoriserede Læger, og naar det er det Faktiske, tror jeg, at det mest Demoraliserende ligger i, at man i Lovgivningen har en Bestemmelse, som Folk ikke kunne overholde. Der er uendelig mange Tilfælde paa Landet, hvor det er aldeles nødvendigt at tage mod det Raad, som tilbyder sig i et Dieblif, hvor det vilde være forbundet med megen Banfælighed, megen Besvær og stor Bekostning at faae Lægens Hjælp. For mit Bedkommende vil jeg nu med Bestemthed udtale, at jeg ikke kunde ønske en saadan Frihed, at man derved fremmede Kvaakalveriet, hvorimod jeg udtryffeligt har udtalt, at jeg kun vilde, at

de Enkelte, der havde en særlig Gave i den Retning, ogsaa maatte have Lov til at gjøre godt med denne Gave. Saaledes forstaaet vilde Friheden efter min Mening netop føre til, at Kvaakalveriet mere og mere vilde vige, idet alle Forhold kom til at staa i den rette Belysning, og deraf vilde fremgaa en fuld Erkjendelse af, hvad Lægevidenskaben i Virkeligheden er og til enhver Tid skal være. Det er paa ingen Maade min Mening at ville fremme Kvaakalveriet, som jeg er en bestemt Modstander af, men jeg ønsker Frihed for den Enkelte i de enkelte bestemte Tilfælde, hvor han er istand til at gjøre Godt. Endvidere skal jeg tillade mig at bemærke, at der er en stor Uoverensstemmelse mellem de faktiske Forhold i andre lignende Retninger og saa den bestaaende Kvaakalverlovgivning. Det er saaledes tilladt at lave Medicin — ja, det hedder ikke Medicin, jeg veed ikke, hvad det hedder — under mange Former og drive en stor Virksomhed med disse Produkter, som man ser averterede i Aviserne som gavnlige for det og det Onde. Man ser Rækker af Onder, maaste 20—30, som alle kunne helbredes (D a m: det er Universalmidler!) ja vist, det er Universalmidler; men at tillade at tilberede Universalmidler og derved søge Erhverv er ikke Andet end at tillade under en anden Form en Slags Kvaakalveri. Jeg kan ikke se Andet, end at det ligesaa fuldt er Kvaakalveri, som at en Mand, der kjender et eller andet Raad mod en eller anden Sygdom, paa en Andens Begjæring giver dette Raad; men det maa han ikke, — men at lave disse Universalmidler og udgive dem for at være overbentlig gode for derved at tjene Penge, det er tilladt i Danmark. Jeg kan ikke forstaa, at der er nogen rigtig Logik i disse Forhold. Naar der er talt om Troen paa floge Mænd og floge Koner, og det er betegnet som Overtro, er det ganste vist berettiget, det er Overtro, men det er ikke ud fra nogen saadan Overtro, at jeg har talt, og jeg tror ikke, det er ud fra nogen saadan Overtro, at Nogen har talt her i Salen idag, ialfald de, der ere Venner af denne Sag. Vi tale ud fra virkelig foreliggende faktiske Kjendsgjæringer. Jeg skal ikke trætte eller opholde Thinget med at fremdrage Exempler — vi have jo hørt flere — men blot sige, at der kan præstere aldeles tilforladelige Exempler, ja, de kunne præstere i den Form, at endogsaa Læger, som ere autoriserede, have set sig nødsagede til at kalde floge Mænd. — Lad os nu blot holde os til dem — til Hjælp i visse Tilfælde, navnlig mod ydre Bestadigelses, som Bændruds-Tilfælde, Sævelser osv. Det er tidt nok konstateret, at det er Tilfældet. Naar der er sagt, at Læger ganste naturligt vilde kunne synes ved deres Studium at maatte have særlig Snbsigt i den menneskelige Vegensbygning, saa skal jeg ikke benegte det, thi det vilde være dumt; men det er vist, at netop disse ydre Bestadigelses,